

Motion till riksdagen 2025/26:1325

av Sanna Backeskog m.fl. (S)

Åtgärder för att förhindra att den offentligt drivna primärvården avvecklas genom bolagisering och utförsäljning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att förhindra att den offentligt drivna primärvården avvecklas genom bolagisering och utförsäljning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Styrkan i den välfärd vi socialdemokrater från Gävleborg försvarar är att den är rättvis, eftersom just alla får del av den som en rättighet. Den omfördelas över livet och när man behöver den som mest. Vår välfärd ökar människors frihet eftersom den inte låser fast någon i ett beroende till någon annan.

För socialdemokratin ska välfärden vara demokratiskt styrd och uppbyggd, vilket ju faktiskt innebär att medborgarna har möjlighet till inflytande och deltagande. Det är alltså en chans att skapa ett folkligt deltagande och ansvarstagande för välfärden. Det ligger styrka i detta. Om välfärden är allas att ta del av är den också allas att försvara. Samhällsintresset måste därmed gå före vinstintresset.

Borgerligheten talar om välfärdstjänster och menar därmed att välfärden är som vilken annan vara som helst, att köpa och sälja på marknadens villkor. Det räcker med att betrakta läget i Gävleborg.

I Region Gävleborg har Moderaterna och Sverigedemokraterna med stöd av KD och Sjukvårdspartiet beslutat att bolagisera de offentligt drivna hälsocentralerna. Det är en förändring som i praktiken innebär att styrningen flyttas från den demokratiska förvaltningsorganisationen till en bolagsstruktur. När vården underställs bolagsrättsliga regler ersätts behovsprincipen med en logik där ekonomiska hänsyn och affärsmässighet väger tyngre än patienternas tillgång till vård.

Detta är ett systemskifte i svensk sjukvård, som tar form regionalt men med påverkan på samtliga regioner i riket.

Bolagiseringen är dessutom inte en isolerad åtgärd. Den är inledningen på en plan som utarbetats av en privat konsult. Slutmålet i planen är att samtliga offentliga hälso-centraler i Region Gävleborg säljs ut till privata vårdbolag (vilka omnämns i planen). Ett sådant genomförande innebär att den offentliga primärvården avskaffas som gemensam struktur och ersätts av en marknad där privata aktörers intressen får företräde.

Konsekvenserna är tydliga. Länsbornas skattepengar förs över till vinstutdelningar i stället för att användas till vård.

Tillgången till primärvård blir ojämlik, med överetableringar i ekonomiskt attraktiva områden och brist i de delar där behoven är störst – stad mot land, välbeställda mot fattiga, friska mot vårdtunga.

Insynen försvagas avsevärt eftersom offentlighetsprincipen inte gäller på samma sätt när verksamheten bedrivs i bolagsform (offentlig eller privatiserad).

Vad som nu pågår i Gävleborg är inte en fråga som kan betraktas som en regional detalj. När en privat konsults utförsäljningsplan läggs till grund för ett systemskifte i primärvården berörs den nationella vårdpolitiken och det yttersta ansvaret ligger på regeringen.

Vi behöver slå vakt om den offentligt drivna primärvården där tillgänglighet och människors behov av vård – inte marknadskrafterna – tillåts styra.

Sanna Backeskog (S)

Kristoffer Lindberg (S)

Linnéa Wickman (S)

Patrik Lundqvist (S)